

Nguyên tắc chính về đời thi mà Thánh Kinh dạy chúng ta là: "Người nào cũng phải mau nghe mà chớ m nói, chớ m gi n." Qua những bài chia sẻ trong các tuần gần đây, chúng tôi đã trình bày ý nghĩa của chớ mau nghe. Hôm nay chúng tôi sẽ nói về hai chớ "chớ m nói" và "chớ m gi n."

Chớ "chớ m nói" trong câu Kinh Thánh trên có nghĩa là đừng hăng nói, nghe đến nơi đến chốn rồi hãy nói, không vội vàng khi sẽ đến lượt nói. Trong đời thi giữa vợ chồng cũng như giữa bố mẹ con cái nào, nếu chúng ta không mau nghe là đã đưa đến hiểu lầm tai hại, những nếu chúng ta không chớ m nói còn đưa đến hiểu lầm tai hại hơn nữa. Cách ngôn tây phương cũng có câu: "Người nào bắt đầu nói, hàm ý chúng ta nên suy nghĩ thật kỹ, thật cẩn thận rồi hãy nói."

Nguyên tắc "chớ m nói" trong Thánh Kinh nhắc nhở chúng ta không nên trở lại với, cũng đừng bày tỏ phản ứng ngay. Trái lại, chúng ta cần chăm chú nghe cho đến khi người nói đã nói hết, và chúng ta đã nghe đầy đủ, lúc đó chúng ta hãy trả lời. Không những thế, chớ "chớ m nói" còn hàm ý rằng chúng ta cũng phải cẩn thận trong cách nói. Cách nói có khi quan trọng hơn câu nói nên chúng ta cần nói cách hiền hòa, tế nhị; nói rõ ràng, đầy đủ để người nghe không bối rối, phiến kiến, cũng không phải đoán hay suy nghĩ hiểu lầm hay hiểu sai ý chúng ta. Người chớ m nói thường ít bối rối hơn trong cách giao tiếp với người chung quanh. Có lẽ quý vị cũng như chúng tôi, đã từng có những lúc phải ân hận vì đã nói những lời thiêu suy nghĩ nên bị hiểu lầm hay chửi mắng hoặc mang họa vào thân.

Vấn tính ích kỷ và hiểu lầm, mau nghe chớ m nói không phải là bản tính tự nhiên của con người. Vì thế muốn phát huy hai đức tính này, chúng ta phải cố gắng luyện tập và phải nhớ rằng sự can thiệp của Chúa mới có thể đem đến kết quả.

Sách Châm Ngôn trong Thánh Kinh dạy: "Kẻ cạnh tranh mình giành thắng lợi sẽ ngã mình, nhưng kẻ nào hiền hòa quá bền bỉ hơn" (Châm Ngôn 13:3). Khi chúng ta không chớ m nói, không dùng lời nói cách vội vàng, cẩn thận, sẽ tránh cho chính mình những hiểu lầm không hay và giúp cho mọi quan hệ giữa chúng ta với người chung quanh được tốt đẹp. Lời Chúa cũng cho biết: "Ai giữ lấy mình và hiểu mình, giữ linh hồn mình khỏi hoạn nạn" (Châm Ngôn 21:23).

Người mau nghe, chớ m nói thường được người chung quanh tin cậy và muốn đến gần trò chuyện, chia sẻ tâm tình. Người cẩn thận, ít ai dám chia sẻ tâm sự với những người chớ m nghe mau

nói, cũng ít ai tin nhẽ ng gì ng đó nói. Trong đời sống hàng ngày, ng có tính mau nghe chẽ m nói là ng có gì đẽ c hòa khí trong gia đình. Nếu cẽ vẽ lẽ n chẽ ng đẽ u chẽ m nghe nhẽ ng mau nói thì trong gia đình rẽ t đẽ có chuyẽ n xào xáo vẽ i nhau.

Thẽ ng thẽ ng, đẽ i vẽ i bẽ n bè, vì lẽ ch sẽ , chúng ta đẽ kẽ m gì miẽ ng lẽ i nên có thẽ thẽ c hành Lẽ i Kinh Thánh đẽ y. Riêng đẽ i vẽ i ngẽ i thân trong gia đình, đây là đẽ u khó làm, nhẽ t là gì a vẽ chẽ ng. Nếu vẽ chẽ ng chúng ta đẽ có nan đẽ hay có thành kiẽ n vẽ i nhau, khi trò chuyẽ n, chúng ta thẽ ng có khuynh hẽ ng thẽ thẽ , che gì u. Lúc nào cũng muẽ n biẽ n bẽ ch, thanh minh, bào chẽ a cho mình nên rẽ t khó áp đẽ ng nguyên tẽ c mau nghe, chẽ m nói.

Có ông chẽ ng kia khoe vẽ i vẽ : "Sáng nay chú Tẽ gẽ i đẽ n thoải cho anh, chú nói cái hẽ gẽ n chẽ nhà chú có nhiẽ u cá lẽ m." Vì biẽ t chẽ ng mê câu cá, nên vẽ a nghe đẽ n đó bà vẽ trẽ n mẽ t hẽ i: Bẽ anh đẽ nh đi câu cá thẽ bẽ y này đó hẽ ? Không đẽ c, bẽ a đó là sinh nhẽ t cẽ a con, anh phẽ i ã nhà làm cái gì cho con chẽ . Năm nào anh cũng quên sinh nhẽ t cẽ a nó." Ông chẽ ng gì n vì phẽ n ã ng cẽ a vẽ nên nói to: "Anh có đẽ nh đi câu cá gì đâu, chú Tẽ nói ã ng đi câu vẽ i bẽ n ã ng, nếu đẽ c cá ã ng sẽ đem cho mình. Chẽ a nghe tẽ i nẽ i tẽ i chẽ n mà đẽ làm đẽ rẽ i!"

Mẽ t trẽ ng hẽ p khác. Có bà vẽ kia nói vẽ i chẽ ng: "Anh biẽ t không, sáng nay ã phòng mẽ ch bác sĩ ra còn sẽ m em ghé lẽ i cái mall gẽ n đó, thẽ y hẽ bán sale quẽ n áo quá chẽ ng." Ông chẽ ng nghe đẽ n đó trẽ ng mẽ t: "Em mua quẽ n áo nẽ a hẽ ? Tẽ đẽ y quẽ n áo mà đi đâu thẽ y cũng mua, rẽ i em ráng mà trẽ n ã đó." Bà vẽ bẽ chẽ ng la oan, đang vui bẽ ng sẽ m mẽ t xuẽ ng, nói nhẽ : "Em có mua gì đâu, em đẽ nh khoe vẽ i anh là dù nhiẽ u đẽ đẽ p, giá rẽ mà bẽ a nay em gì i vì em không mua gì hẽ t."

Thánh Kinh không nhẽ ng khuyên chúng ta phẽ i chẽ m nói nhẽ ng còn bẽ o chúng ta phẽ i nói nhẽ ng lẽ i ân hẽ u. Sẽ đẽ Phao-lô khuyên:

Chẽ có mẽ t lẽ i đẽ nào ra tẽ miẽ ng anh em, nhẽ ng khi đáng nói hãy nói mẽ t vài lẽ i lành, giúp ã n cho và có ích lẽ i cho kẽ nghe đẽ n (Ê-phê-sô 4:29)

Ông cũng khuyên:

Lời nói anh em phải luôn luôn ân hậu, miễn mà, để anh em đời xấp xỉ ng hợp với mọi người (Thi Cô-lô-se 4:6)

Nhưng lời nói ân hậu là lời nói mang lời an ủi hoặc khích lệ tinh thần người nghe. Người ta nói rằng trong mọi con người chúng ta có một số cảm nh vô hình, ngăn cản chúng ta miễn ng khen hoặc nói lời khích lệ người khác, dù chính chúng ta rất mong được nghe những lời đó. Có thể đó là lý do tại sao chúng ta đôi khi chê trách hay chỉ trích mà thấy khó nói lời khen. Cũng ít có ai nhìn thấy ý đồ của người khác và sẵn sàng nói lên lời khen tặng người đó, ngoại trừ trong đám tang, là lúc mọi người hậu như phải nói lên lời khen để tỏ lòng thương tiếc người đã khuất.

Trong đời sống hàng ngày, chúng ta cần sự động viên lời nói để truy cập đến tiềm năng, bày tỏ cảm xúc, để ta và người chung quanh có thể hiểu nhau và cảm thông nhau. Tuy nhiên, lời nói cũng là con dao hai lưỡi, có thể mang lại lợi ích nhưng cũng có thể gây tai hại trong mọi quan hệ giữa ta với người khác. Vì thế chúng ta cần cầu xin Chúa giúp chúng ta quản trị miễn ng lời và làm chủ lời nói của mình. Thánh Gia-cô cho biết: "Chúng ta thấy được vẻ đẹp phẩm giá của cách làm. Nếu có ai không vẻ đẹp phẩm trong lời nói mình, ấy là người trốn tránh, hay hăm dọa mình" (Gia-cô 3:2). Theo tiêu chuẩn của Thánh Kinh, người không vẻ đẹp phẩm trong lời nói là người hoàn toàn.

Bây giờ chúng tôi xin nói về nguyên tắc "chậm rãi". Chậm rãi có nghĩa là động tác nhanh chóng và quá dễ dàng. Người chậm rãi là người không hay giận và không nhay giận. Các ông cũng như các bà, có những người rất dễ giận mà lại giận lâu, ai nói gì cũng giận, ai làm gì cũng giận. Nói chung, các ông thường hay nóng tính và dễ nổi giận hơn các bà. Có người hậu như rất hãnh diện về cái tính hay nóng giận của mình. Nhưng người này thường nói: "Tính tôi nóng lắm, ai mà động chạm tới tôi, làm cho tôi giận lên là ráng chịu đó!"

Chúng ta được biết câu: "No một ngon, giận một khôn." Thật đúng như thế, khi giận chúng ta thường có những hành động thiếu khôn ngoan, vì thế rất dễ gây đau tai hại cho người chung quanh và cho chính mình. Nếu theo dõi tin tức địa phương hàng ngày, chúng ta sẽ thấy rõ điều đó. Qua bản tin, chúng ta thấy biết bao nhiêu người vì giận mà giết vợ, đánh chết con và gây ra biết bao nhiêu nỗi đau đớn cho những người liên hệ.

Muốn đời sống gia đình được êm ấm, trên thuận dưới hòa, chúng ta người nào cũng phải thực

hành Lời Chúa dạy: Mau nghe mà chớ m nói, chớ m giận. Thánh Kinh cho biết: "Vì con giận con a ngườ i ta không làm nên sự công bình con a Đức Chúa Trời." Câu này có hai ý nghĩa. (1) Khi giận d , chúng ta d có nh ng hành đ ng l b ch, hung hãn vì th không th c x cách công chính theo tiêu chu n con a Chúa. Do đó không làm cho đ c công bình con a Chúa đ c bày t . (2) Khi giận d , chúng ta th ng mu n t ý đ i phó v i hoàn c nh, mu n gi i quy t v n đ theo ý mình và mu n tr thù ngườ i làm t n th ng mình cho h giận, vì th cũng không đ cho đ c công bình con a Chúa đ c bày t .

Bi t bao nhiêu gia đình luôn luôn xào xáo, căng th ng vì tính hay nóng giận con a ngườ i v hay ngườ i ch ng. Nh ng ngườ i có tính mau giận và hay giận ai nói gì cũng giận, ai làm đi u gì trái ý m t chút là cũng có th n i giận đ c. Không nh ng th , khi giận còn nói nh ng l i thô t c, có nh ng hành đ ng l b ch, hung t n làm t n th ng th xác hay danh đ c con a ngườ i thân trong gia đình.

N u chúng ta n i giận vì ngườ i khác không làm đúng ý mình ho c không ph c v mình đúng m c, đó là cái giận ích k , không chính đáng. Có nhi u ông ch ng, khi v con làm đi u gì không đúng ý thì n i giận la l i om sòm, không con bi t vì sao v hay con đã không làm nh đi u mình mu n. Có ngườ i khi giận thì đ p phá đ đ c, đánh đ p v con, không còn bi t hành đ ng hay l i nói con a mình tại h i nh th nào. Cũng có ngườ i khi h t giận, ăn năn, h i h n, xin l i v , ch ng, con cái nh ng l i xin l i đó không có giá tr bao nhiêu, vì khi g p chuy n không v a ý l i cũng n i giận n a. Cũng có ngườ i không bao gi ân h n v nh ng tại h i, đ v và nh ng t n th ng mà mình đã gây ra cho ngườ i khác. Nh ng ngườ i đó nghĩ r ng mình có quy n giận và khi giận mình có quy n làm hay nói b t c đi u gì cho h con giận. Đó là nh ng ngườ i không bi t nghĩ đ n danh đ và phúc l i con a ngườ i khác.

Ch "chớ m giận" trong Thánh Kinh cũng có nghĩa là chúng ta ph i xét xem đi u chúng ta giận đó có đúng và có đáng giận không. Gi n là m t c m xúc t nhiên con a con ngườ i. Chúa không c m chúng ta giận nh ng Ngài b o chúng ta ph i chớ m giận, t c là ph i nghĩ xem t i sao mình n i giận, vì quy n l i con a mình hay vì phúc l i con a ngườ i khác. Ch ng h n nh khi v , ch ng hay con cái vì v ng v , l m l mà làm h ng ch ng trình hay làm m t thì gi c con a chúng ta mà chúng ta n i giận, đó là cái giận không chính đáng. Khi ngườ i thân r i ro b tại n n, làm h xe, đánh m t gi y t , t i n b c ho c khi có ngườ i vì vô tình, vô ý l gây m t thi t h i nào đó cho chúng ta, chúng ta không nên n i giận. Nh ng ngườ i hay giận th ng r t cô đ n vì b v , ch ng, con cái, b n bè tránh xa. Ngườ i đó có th đ c m i đi u nh mình mu n, đ c ngườ i khác ph c v nh ng không nh n đ c tình th ng con a ngườ i chung quanh. M t ngườ i ch gia đình hay n i giận là ngườ i cai qu n gia đình v i bàn tay s t ch không ph i v i tình th ng và lòng hy sinh nh l i Chúa dạy.

Chúa biết công việc của con người là đi vào nguy hiểm vì thế trong Kinh Thánh có nhiều lời khuyên về tính nóng giận. Để kết thúc câu chuyện gia đình hôm nay, chúng tôi xin trích đọc Lời Chúa dạy mọi chúng ta như sau:

Lúc nóng giận, đừng để công việc của anh em đến chỗ phạm tội. Đừng giận cho đến chi uất. Đừng tố cáo họ cho ác quỷ tấn công... Phải lo ngại bởi khi giận anh em như đang đi vào cay đắng, oán hận, giận dữ, cãi cọ, phẫn báng và mọi điều xấu xa khác. Phải có lòng nhân từ, yêu mến nhau, phải tha thứ nhau như Thiên Chúa đã tha thứ anh em trong Chúa Cứu Thế (Thư Ê-phê-sô 4:26, 27, 31-32)

Minh Nguyên

Chàng Trình Phát Thanh Tin Lành